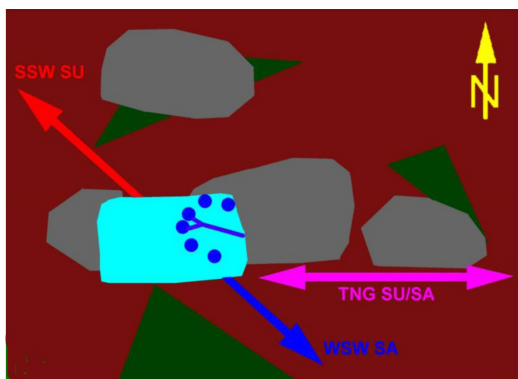


Astronomický význam Pohanských kamenů u Višňové

Nedaleko obce Višňová ve Frýdlantském výběžku se nachází seskupení obrovských balvanů rumburské žuly. Tvarem toto seskupení připomíná dolmen (ilustrace 2). V minulosti se lidé domnívali, že se jedná o lidský výtvar. Navíc, když se k místu vázaly jak pověsti o čertech, tak zmínky o obětišti, nebo o starogermánských oslavách slunovratu. Na vrcholu hlavního balvanu se nacházejí prohlubně, které měly být obětními mísami vytvořenými lidskou rukou. V roce 1895 se k Pohanským kamenům vydala vědecká výprava, jejímž členem byl i berlínský profesor von Wirchov. Tato expedice po prozkoumání kamenů jednoznačně potvrdila přírodní původ, jak seskupení, tak i miskovitých útvarů na vrcholku, vzniklých erozí. Nalezli sice nějaké archeologické vykopávky z pozdní doby kamenné, tyto nálezy jsou však ztraceny.



Ilustrace 1: Zaměření od kolegů z Německa



Ilustrace 2: Pohanské kameny

Letos se na naši amatérskou astronomickou skupinu obrátili astronomové z hvězdárny v německém Sohlandu, konkrétně pracovníci skupiny archeoastronomie dr. Hilmar Hensel a Ralf Herold. Při zkoumání několika skalních útvarů v ČR přišli při azimutálním zaměření na možnost průsvitu slunce při letním slunovratu skrz objekt (ilustrace 1). Tato možnost se týkala i Pohanských kamenů ve Višňové. Byli jsme požádáni o zaznamenání průchodu slunečních paprsků objektem v okamžiku západu slunce při letním slunovratu. Vzhledem k počasí se nám podařilo udělat jen jednu fotografii v den slunovratu, ale druhý den po slunovratu, kdy již bylo jasno se nám podařilo zaznamenat celý průběh západu slunce. Ať už je to náhoda, nebo byly kameny doupraveny lidskou rukou, každopádně je velmi pravděpodobné, že mohly být používány k určení letního slunovratu.

Pokud se člověk postaví z jižní strany kamenného seskupení, pak uvidí průchod skalami (ilustrace 3). Nyní když se posune do místa ve kterém dojde ke splynutí spodních svislých částí skal průchodu, vznikne pohledově trojúhelník postavený na špičku (ilustrace 4). Přesně v místě, které označuje spodní vrchol trojúhelníku, zapadá slunce v době letního slunovratu (ilustrace 5 a 6). Tento fakt se nám podařilo potvrdit několika pozorováními a pokusili jsme se i o fotografický záznam.



Ilustrace 3: Průchod skalami



Ilustrace 4: Zaměřovací trojúhelník



Ilustrace 5: Západ Slunce při letním slunovratu



Ilustrace 6: Západ Slunce

Navíc se domníváme, že Pohanské kameny by si zasloužily i další průzkum, protože podle našeho hrubého odhadu a podle zaměření kolegů ze Sohlandu, je jižní stěna objektu až příliš blízko východo-západní orientaci, takže by s její pomocí mohl být určen západ slunce i při dnech rovnodennosti. A aby toho ještě nebylo málo, podařilo se nám najít průhled skrz objekt, který by mohl směřovat přibližně směrem k očekávanému místu západu slunce při zimním slunovratu, tam výhled bohužel blokuje hustý náletový porost. Pokusíme se oboje ověřit pozorováním při následujících dnech rovnodennosti a při zimním slunovratu.

Jiří Poděbradský, Miroslav Liška
Kunratice

Zdroje:

- 1) Fachgruppe Archäoastronomie Sternwarte Sohland
- 2) Jiří Škaloud, Otisky ve skále,
www.putujici.cz/?p=p_27&sName=Otisky-ve-skale
- 3) Frederik Velinský, Jizerské hory: Pohanské kameny
www.rozhlas.cz/sever/planetarium/_zprava/65050
- 4) http://cs.wikipedia.org/wiki/Pohansk%C3%A9_kameny
- 5) Webové stránky obce Višňová – ilustrace 2